

СУЧАСНА ПАРАДИГМА ЕРГОТЕРАПІЇ

Доцюк Л. Г.

*доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри фізичної реабілітації,
ерготерапії та домедичної допомоги,*

*Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна*

Наукова активність є важливим елементом підготовки кваліфікованого фахівця. Компетенції, які набуваються у ході актуалізації науково-пізнавального процесу, забезпечують цілісне бачення професії ерготерапевта в парадигмі медичної сфери та в соціокультурному розвитку загалом. Водночас наукові пошуки сприяють систематизації знань, умінь і навичок відповідно до практичних моделей ерготерапії [2].

Поєднання медико-біологічного та соціального вимірів стало рушійною силою для виокремлення ерготерапії в окремий напрямв системі охорони здоров'я. Водночас, долучення соціокультурного складника викликало низку протиріч стосовно кореляції формату ерготерапевтичного впливу та принципів доказової медицини. Тривалий період ерготерапія для пересічних громадян навіть асоціювалася з елементами нетрадиційної медицини. Подібні стереотипи стали результатом мідисциплінарності та потреби ерготерапії у зверненні до інших сфер суспільної діяльності задля виконання цільового призначення практичної діяльності.

Парадигма ерготерапії – це професійно зорієнтований зміст і формат формування, утвердження та реалізації теорій та практики ерготерапії в певний період. Складається парадигма ерготерапії зі знань і переконань як загальномедичної спільноти, так і професійних представників ерготерапії, які сконцентровані в певному часі та просторі. Парадигма ерготерапії покликана забезпечувати синергію всіх надбань і досягнень у цій галузі та сприяти уніфікації стандартів ерготерапевтичного впливу. Наукова парадигма ерготерапії виконує спеціальні функції професійного характеру [1]:

– визначення медико-соціальних зв'язків ерготерапії із зазначенням характеру, мети ерготерапії, задля уникнення невизначеності та плутанини в цільовому призначенні;

– забезпечення спільної теоретичної основи для професійного кластеру ерготерапевтів, незалежно від їх практичних професійних особливостей;

– орієнтування навчальних програм і курсів підготовки відповідно до актуальних наукових досліджень у сфері медицини загалом і ерготерапії, зокрема;

– надання рекомендацій щодо проведення досліджень в ерготерапії та сприяння введенню інноваційних методик лікувально-реабілітаційного характеру.

Наукова парадигма ерготерапії складається з трьох елементів [2]:

– Основні конструкції – загальне медичне та медико-соціальне тлумачення сил і потенціалу людини та шляхів їхнього відновлення.

– Фокусні точки зору – конкретизація ерготерапевтичної активності, яка спрямована на виконання реабілітаційної місії (лікувальний вимір) та інтеграційної місії (соціальний вимір).

– Інтегровані цінності – міждисциплінарний характер ерготерапії, яка активно залучає науково-дослідницькі результати з інших сфер суспільної діяльності.

Початок ХХ століття став періодом утвердження ерготерапії як кластера медицини та характеризувався переважно лікувально зорієнтованими характеристиками функціоналізму. Ключовим елементом парадигми ерготерапії була рухова активність (функції організму), навколо якої ґрунтувалися теоретичні моделі.

Наступна парадигма ерготерапії була зумовлена суттєвим впливом медико-біологічного виміру та потребою кореляції ерготерапевтичних принципів з загально медичною парадигмою. Концентрація на окремих сегментах організму людини з виокремленням фізичного, психічного, когнітивного елементів формувала домінування редукціонізму в ерготерапії.

Рубіж ХХ–ХХІ століття став етапом формування міждисциплінарної парадигми ерготерапії, яка передбачає синергетичний підхід. Цілісність людини та її психофізичного потенціалу визначається пріоритетною метою науково-дослідної активності ерготерапевтичної спільноти. Досягнення ефективності ерготерапевтичного впливу стає можливим із залученням інноваційних наукових теорій та практик з медицини, соціальної сфери, інформаційно-технологічного кластера.

Для досягнення таких компетенцій лише навчального кластера підготовки недостатньо, потрібно залучати наукову активність для набуття високого рівня професіоналізму. Наукові дослідження покликані забезпечувати динамічність знань, умінь і навичок, які набуваються здобувачем вищої освіти в ході навчання [3].

Практична модель ерготерапії недосяжна для засвоєння без усвідомлення фундаментальних принципів теоретичної моделі. Указане

розуміння можливе завдяки актуалізації науково-пізнавального потенціалу студента, який дозволяє досягнути ключові виміри ерготерапії в індивідуальному, колективному (професійному), суспільному та глобальному контексті.

Література

4. Швесткова О., Свечена К. Ерготерапія: Підручник. Київ, 2019. 280 с. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/244972/mod_resource/content/3/ерготерапія%20підручник.pdf

5. Фаяс Х., Веркрюссе Л. Основи ерготерапії. 2020. URL: <https://www.ukrothe.eu/sites/default/files/uploads/s1-foundations-ot-osnovi-ergoterapii.pdf>

6. Ollevier A., Billiet L. Наукові дослідження в ерготерапії. 2021. URL: <https://ergo-ukraine.com.ua/storage/files/Наукові%20дослідження.pdf>